

Nr 426.

Av herr **Olsson** i Kullenbergstorp **m. fl.**, om ändrad lydelse av § 16 riksdagsordningen m. m.

Att kravet på fullgjord skattskyldighet såsom villkor för rösträtt i huvudsak uppgavs genom 1918 års kompromissuppgörelse i rösträttsfrågan uppfattas av en betydande del av Sveriges folk som ett betänkligt avsteg från principen om likhet i fråga om medborgerliga rättigheter och skyldigheter. Uppfattningen att liksom rösträtten är den viktigaste allmänt medborgerliga rättigheten, så är fullgörandet av de krav samhället rättmätigt ställer på sina medlemmar den viktigaste medborgerliga plikten är djupt rotad hos det svenska folket.

Denna enligt vår mening berättigade fordran, att rättigheter och skyldigheter skola svara mot varandra, varken kan eller bör eftersättas, varför också från vårt håll vid upprepade tillfällen förslag väckts om återinförande av detta villkor för rösträttens utövande.

Även om det vanligen erkännes, att — principiellt sett — fullgjord skattebetalning, där skattskyldighet förefinnes, bör vara villkor för såväl politisk som kommunal rösträtt, brukar emellertid invändas, att oförvållad oförmåga att betala utskylder icke bör medföra rösträttens förlust. Därvid göres gällande, att ett åtskiljande av de för utskylder oförvållat häftande från dem, som kunna men ej vilja fullgöra betalningsplikten, är praktiskt omöjligt. Den framställning av detta spörsmål, som år 1918 gavs av särskilda sakkunniga för revision av bl. a. utskyldsstrecken, tages fortfarande till intäkt för ett avvisande av förslag till genomförande av ett dylikt särskiljande. Dessa sakkunniga undersökte dock endast vissa vägar för prövning av skattskyldigheten och betalningsförmågan. Bl. a. förbands sålunda prövningen av orsakerna till den uteblivna skattebetalningen med röstlängdens uppgörande. Vida lämpligare vore emellertid enligt vår mening att sagda prövning förlades till tidpunkten för antingen skatteuppbörden eller debiteringslängdernas fastställande, alltså helt oberoende av röstlängdens uppgörande och justering.

Invändningen att om befrielseansökningar på grund av ömmande omständigheter skulle inkomma i större utsträckning, det bleve praktiskt omöjligt att begagna den i och för sig naturliga och, vad kommunerna angår, redan i gällande kommunallagar anvisade vägen att låta kommunalrepresentationen med kvalificerad majoritet meddela befrielse, torde icke vara avgörande, då antalet dylika fall, fördelade på samtliga kommuner, icke kan bli så stort, att deras handläggning i regel skulle möta några mera avsevärda praktiska svårigheter.

Ej heller synes något avgörande hinder föreligga att låta de kommunala representationerna pröva ej blott befrielseansökningar rörande påförda kommunalutskylder utan även sådana rörande statsskatten, såvida man beträffande de senare tillika stadgar underställning hos K. Bfh., vilken har att oberoende härav besluta om avkortning.

Beträffande den s. k. kompromissen från 1918 vilja vi bl. a. erinra, att riksdagen genom sitt år 1929 fattade beslut rörande avskaffande av census som villkor för valbarhet till första kammaren i verkligheten redan frångått den mellan vissa partier träffade uppgörelsen. Vid 1930 års riksdag beslöts dessutom att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till ändrade grunder för valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag.

I sistnämnda fråga framhöll kontstitutionsutskottet, vars utlåtande godkändes av riksdagen, att det torde böra anses såsom en rimlig fordran att de, som erhålla kommunala förtroendeuppdrag, och åt vilka sålunda överlätas att disponera över kommunens och skattebetalarnas medel ävensom, beträffande kommunalnämndens ledamöter, att förvalta kommunens egendom, uppbära dess inkomster och i övrigt handhava dess drätsel, hava det samhällsintresse och det ekonomiska oberoende, att de för egen del både vilja och kunna fullgöra de åligganden till kommunen, som de ålägga och utkräva av andra. Utskottet ansåg därför att den, som häftar för utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under något av de tre sista åren, bör vara utesluten från valbarhet vid val till fullmäktige eller andra kommunala förtroendeuppdrag. I allmänhet torde, anförde utskottet, måhända denna fordran upprätthållas inom kommunerna, men då motsatsen förekommit, torde lagbestämmelse härom böra införas. Riksdagen hemställde i skrivelse nr 330 med anledning av detta utlåtande, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag till införande av bestämmelser i kommunallagarna, att den, som häftar för honom påförda utskylder till kommun eller stad, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, skall vara utesluten från valbarhet vid val till kommunala förtroendeuppdrag.

Då Kungl. Maj:t förmodligen icke underlåter att framlägga förslag i av riksdagen önskad riktning, skulle således det egendomliga och orimliga förhållandet komma att råda, att strängare villkor vore föreskrivna för innehav av kommunala förtroendeuppdrag än för ledamotskap av riksdagen.

För vår del anse vi principen om fullgjorda skyldigheter i medborgerligt avseende alltför viktig för att uppgivas vare sig i fråga om rösträtt eller valbarhet. Vi vilja därför hemställa,

att riksdagen måtte

1) såsom vilande antaga följande ändrade lydelse av R. O. § 16:

»Valrätt tillkommer — — — utövas av

a) — — — — —

b) — — — — —

c) — — — — —

d) den som icke erlagt de honom påförda utskylder till stat och kommun, vilka förfallit till betalning under de tre sist-förflutna kalenderåren, så vitt han icke genom avkortning, nedsättning eller efterskänkande, i den ordning särskilt stadgas, för dem upphört att häfta.

Till efterrättelse — — — inträffar»;

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för nästa riksdag av förslag till bestämmelser angående det sätt, varpå det till införande i R. O. § 16 föreslagna stadgandet om avkortning etc. skall, i enlighet med ovan angivna riktlinjer, av vederbörande myndigheter tillämpas.

Stockholm den 17 februari 1932.

Olof Olsson,
Kullenbergstorp.

Gustav Johanson,
Hallagården.

J. N. Svedberg.

Albin Eriksson,
Toftered.

M. L. Petersson,
Broaryd.

Hjalmar Svensson,
Grönvik.

A. Svensson,
Högsjöhult.

Oscar Jonsson,
Risinge.

K. A. Ryberg.

Arvid Gardell,
Stenstu.

Th. Gardell,
Gahns.

Nestor Hammarlund.

Arthur Heiding.

C. G. Olsson
i Golvvasta.

Harald Andersson
i Dunker.

Janne Nilsson,
Hörby.

Gerh. Strindlund.

Nils Johansson,
Brånalt.

And. Lindgren.

A. J. Johansson
i Bro.

